

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

08.04.2024. – 12.04.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 15.04.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 08.04.2024. – 12.04.2024.

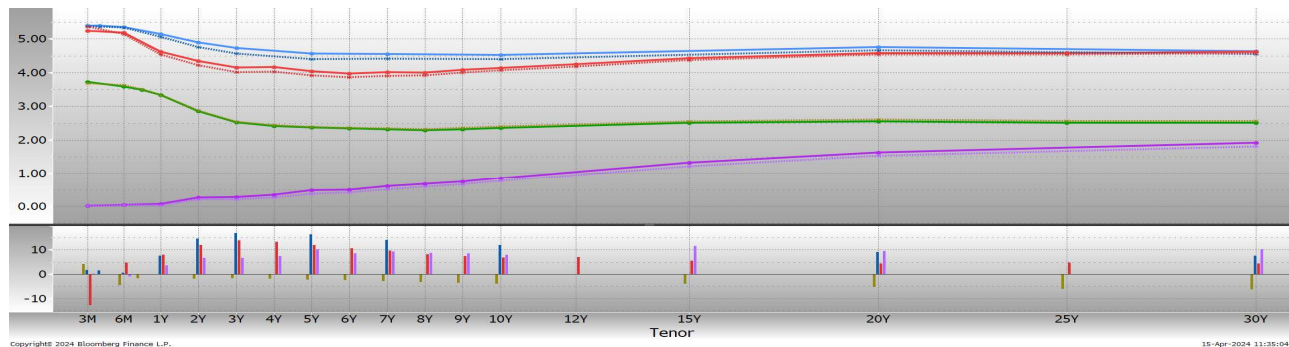
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	5.4.24	-	12.4.24	5.4.24	-	12.4.24	5.4.24	-	12.4.24	5.4.24	-	12.4.24
2 године	2,88	-	2,86	↘	4,75	-	4,90	↗	4,22	-	4,35	↗
5 година	2,39	-	2,37	↘	4,39	-	4,56	↗	3,92	-	4,05	↗
10 година	2,40	-	2,36	↘	4,40	-	4,52	↗	4,07	-	4,14	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubilllove

Доспијеће	Приноси			
	5.4.24	-	12.4.24	
3 мјесеца	3,708	-	3,867	↗
6 мјесеци	3,623	-	3,578	↘
1 година	3,361	-	3,355	↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 12.04.2024. године (пуне линије) и 05.04.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Иако нису забиљежене веће промјене у односу на претходну недјељу, приноси обавезница еврозоне су биљежили волатилна кретања током недјеље. Највећи утицај на раст приноса имали су економски подаци објављени за тржиште САД због којих је смањена вјероватноћа скоријег смањења референтне каматне стопе Фед-а. С друге стране, повећани геополитички ризици због могућег напада Ирана на Израел, који се у коначници и десио током протеклог викенда, крајем недјеље утицали су на изражен пад приноса због повећане потражње за сигурнијим инвестицијама. На недјељном нивоу приноси њемачких обавезница су смањени за 2 до 4 базна поена, а приноси италијанских обавезница за 2 до 5,5 базних поена. **Прошлог четвртка је одржана сједница ЕЦБ на којој је, као што је било и очекивано, пету сједницу заредом задржала непромијењене све три кључне каматне стопе.** Ипак, ЕЦБ је послала досада најснажнији сигнал да би пад инфлације могао да дозволи ЕЦБ да убрзо започне са смањењем каматних стопа, наводећи јун као мјесец када ће ЕЦБ имати пуно више информација, заједно са новим економским прогнозама које ће тада бити доступне. Изјаве званичника ЕЦБ након сједнице су углавном потврдиле овакав став, односно да би прво смањење могло да услиједи у јуну уколико не дође до значајније промјене у динамици пада инфлације. Ипак, Лагард није навела тачан темпо могућих будућих смањења. Коментаришући различите ситуације у којима се налазе ЕЦБ и Фед, Лагард је изјавила да не мисли да се може да дође до

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

закључка на основу претпоставке да је инфлација у еврозони и у САД иста, јер није, као и да ове двије економије нису исте. Према посљедњим тржишним очекивањима сада се очекује нешто више од 3 смањења од по 25 базних поена у овој години, док је вјероватноћа првог смањења стопа у јуну забиљежила благи пораст након одржане сједнице на нивоу око 90%.

Најновији квартални извјештај ЕЦБ је показао да су банке еврозоне у I кварталу текуће године, први пут у више од двије године ублажиле стандарде одобравања хипотекарних кредита, реагујући на рекордно високе каматне стопе које је поставила ЕЦБ како би обуздала инфлацију. Упркос овом попуштању, потражња за кредитима је остала ниска због високих трошкова задуживања и стагнирајуће економије. Иако су банке показивале одређену спремност да дају стамбене кредите, интерес домаћинстава и предузећа за преузимање нових дугова је био ограничен.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАР	2,5%	2,4%	3,1%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАР	3,0%	2,9%	3,1%
3.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	МАР	2,4%	2,3%	2,7%
4.	Стопа инфлације – Низоземска (прелим.)	МАР	2,8%	3,1%	2,7%
5.	Стопа инфлације – Ирска (прелим.)	МАР	-	1,7%	2,3%
6.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-8,6%	-8,3%	-8,0%
7.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	МАР	45,7	46,1	46,5
8.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	МАР	51,1	51,5	50,2
9.	PMI композитни индекс– ЕЗ (финал.)	МАР	49,9	50,3	49,2
10.	Стопа незапослености – ЕЗ	ФЕБ	6,4%	6,5%	6,5%
11.	Стопа незапослености – Белгија	ФЕБ	-	5,5%	5,5%
12.	Стопа незапослености – Италија	ФЕБ	7,2%	7,5%	7,3%
13.	Стопа незапослености – Ирска	ФЕБ	-	4,3%	4,2%
14.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000)	МАР	-	-33,4	-7,5
15.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-0,8%	-0,7%	-0,9%
16.	Малопродаја – Низоземска (Г/Г)	ФЕБ	-	3,0%	2,5%
17.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	-10,1%	-10,6%	-6,2%
18.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-0,1%	-0,8%	0,9%
19.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	ФЕБ	-0,4%	1,5%	0,3%
20.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-	-0,3%	0,2%
21.	Однос дефицит и БДП-а – Италија (Q/Q)	IV квартал	-	7,2%	7,8%

САД

Објављивање података о потрошачким и произвођачким цијенама у САД, који су указали на наставак инфлаторних притисака, у комбинацији са позитивним подацима са тржишта рада, утицало је на раст приноса америчких државних обавезница дуж цијеле криве током протекле недеље. Наведени подаци су појачали шпекулације о умањењу броја очекиваних смањења каматних стопа Фед-а у овој години, док неки званичници помињу и могућност повећања каматних стопа, уколико не дође до очекиваних ублажавања инфлаторних притисака.

Записник са састанка FOMC-а у марту је показао да су сви креатори монетарне политике подржали смањење референтне каматне стопе “у неком тренутку ове године“, те су “генерално фаворизовали“ успоравање темпа којим смањују активу централне банке за отприлике половину.

Према извјештају Фед-а из Њујорка, изгледи везани за инфлацију су били мјешовити прошлог мјесеца, уз очекивања повећања цијена разних роба и услуга. Док су краткорочне прогнозе инфлације остале стабилне, очекивања инфлације за три године од сада су благо порасла. Међутим, забринутост због неплаћања дуга је

Одрница од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

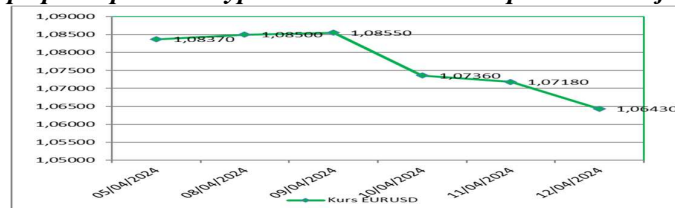
расла, посебно међу домаћинствима са нижим приходима и испитаницима у доби од 40 до 60 година. Упркос снажном порасту инфлације почетком године, остаје неизвјесност у погледу тога да ли ће инфлација испунити Фед-ов циљ.

Директорица ММФ-а Георгиева је изразила забринутост због виших каматних стопа у САД које негативно утичу на глобалну економију, наводећи да би одржавање оваквог стања могло да буде забрињавајуће. Георгиева је предложила Влади САД да размотри алтернативне мјере за спречавање прегријавања америчке економије.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) МАР	3,4%	3,5%	3,2%
2.	Темељна инфлација (Г/Г) МАР	3,7%	3,8%	3,8%
3.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) МАР	2,2%	2,1%	1,6%
4.	Велепродајне залихе (М/М) Ф	0,5%	0,5%	-0,2%
5.	Индекс цијена увезених добара (Г/Г) МАР	0,3%	0,4%	-0,9%
6.	Индекс цијена извезених добара (Г/Г) МАР	-1,2%	-1,4%	-2,0%
7.	Број иницијалних захтјева незапослених за помоћ 6. апр.	215.000	211.000	222.000
8.	Број континуираних захтјева незапослених за помоћ 30. мар.	1.800.000	1.817.000	1.789.000

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0837 на ниво од 1,0643.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле недјеље креаторка монетарне политике БоЕ Грин је изјавила да је одлагање ублажавања монетарне политике у Великој Британији пожељно због постојаности инфлације, која представља већу пријетњу у Великој Британији него у САД. Грин је указала на разлике у понуди радне снаге између Велике Британије и САД, истичући већу инфлацију услуга и већи раст плата у Великој Британији. Нагласила је потребу да се раст плата додатно успори како би се постигао одржив циљани ниво инфлације услуга. Након оштрих коментара и ублажених тржишних очекивања смањења каматних стопа Фед-а, учесници на финансијском тржишту у Великој Британији су такође умањили очекивања да ће БоЕ смањити каматне стопе. Зајмодавци у Великој Британији су извијестили о расту потражње за хипотекарним кредитима у I кварталу 2024. године, сигнализујући стабилизацију на тржишту некретнина. Истраживање које је провела БоЕ је показало повећање индекса потражње за хипотекарним кредитима за куповину кућа. Дати подаци указују на опоравак у односу на прошлогодишњи лошији учинак, а што се приписује смањењу каматних стопа на хипотекарне кредите.

БоЕ је објавила Бернанкеову рецензију о предвиђањима и пракси комуникације БоЕ. Бернанке је у рецензији критиковао систем ослањања БоЕ на тржишна предвиђања будућих каматних стопа, те позвао на јасније изражавање сопствених ставова. Истакао је застарјеле праксе и системе унутар БоЕ, доводећи у питање ефикасност тог система. Препоруке су груписане у три теме, а имају за циљ да унаприједи инфраструктуру предвиђања, да подрже доношење одлука Одбора, те побољшају јавну комуникацију. У саопштењу за јавност БоЕ се обавезала да ће примјенити свих 12 препорука. Гувернер БоЕ Бејли је поздравио наведену рецензију као прилику за модернизацију предвиђања.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (М/М) ФЕБ	0,1%	0,1%	0,3%
2.	Индустријска производња (Г/Г) ФЕБ	0,6%	1,4%	0,3%
3.	Прерађивачка производња (Г/Г) ФЕБ	2,1%	2,7%	1,5%
4.	Трговински биланс (у милионима GBP) ФЕБ	-2.950	-2.291	-2.205

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,8575 на ниво од 0,8547. GBP је депрецирала у односу на USD па је курс GBPUSD забиљежио пад са нивоа од 1,2638 на ниво од 1,2452.

ЈАПАН

Тржиште Јапана је током протекле недјеље било усмјерено на волатилности JPY и могуће интервенције на девизном тржишту. Министар финансија Јапана Сузуки је поновио став да пажљиво прати кретања на девизном тржишту са великим осјећајем хитности. БоЈ ће вјероватно размотрити повећање прогнозе инфлације на наредном састанку, потакнута снажним резултатима преговора о годишњим платама. БоЈ предвиђа инфлацију од око 2% за фискалну годину која почиње у априлу 2026. године. Очекује се да ће БоЈ на предстојећем састанку 26. априла задржати постојеће поставке монетарне политике. Фокус тржишта је и даље усмјерен на сигнале будућих прилагођавања стопа, посебно након недавне промјене политике и укидања масовног монетарног попуштања.

Гувернер БоЕ Уеда је у полугодишњем излагању у Парламенту изјавио да остаје отворен за даље смањење стимулативних мјера, наводећи да ће се разматрати прилагођавања на основу кретања цијена и економских изгледа. Уеда је задржао суздржан став, истичући ризике и бржег и споријег смањења подстицаја у зависности од економских услова. Такође је изјавио да БоЈ неће директно прилагођавати монетарну политику због флукуација JPY, одбацујући тиме тржишне шпекулације да би нагли пад JPY могао да доведе до повећања каматних стопа. Уеда је остао оптимиста у погледу раста плата, те је наговјестио могућност повећања каматних стопа уколико се инфлација, која је тренутно испод 2%, приближи том нивоу, како је предвиђено. Нагласио је и да се монетарна политика неће мијењати само на основу кретања курса или повећања увозних цијена узроковано слабијим JPY. Умјесто тога, фокус ће бити на томе да ли ови фактори утичу и на ширу инфлацију и раст плата. Уеда је сугерисао да уколико постоји ризик да инфлација и плате порасту изнад очекивања, гурајући тренд инфлације изнад 2%, биће потребно преиспитивање монетарне политике.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

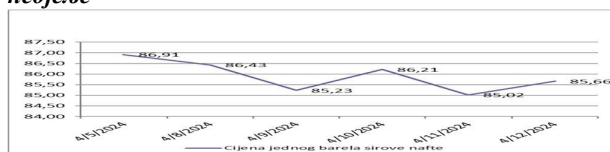
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Реалне зараде запослених (Г/Г) ФЕБ	-1,4%	-1,3%	-1,1%
2.	Текући биланс (у милијардама JPY) ФЕБ	3.050	2.644	457
3.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) П	-	-3,8%	-8,0%
4.	Индекс произвођачког сектора услужног сектора (Г/Г) П	0,8%	0,8%	0,7%
5.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г) П	-	2,5%	2,4%
6.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г) П	-	1,8%	1,8%
7.	Индустријска производња (Г/Г) Ф	-	-3,9%	-1,5%

JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 164,32 на ниво од 163,13. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 151,62 на ниво од 153,23.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 86,91 USD (80,20 EUR). Почетком недјеље цијена нафте је смањена са петомјесечних максимума након што је Израел саопштио да је повукао своје трупе из Кан Јоуниса у јужној Гази. С друге стране, економски аналитичари су става да су глобална тржишта нафте на путу да забиљеже значајан мањак понуде у другој половини године, са порастом цијена на ниво који ће на крају смањити потражњу ако ОПЕС не врати понуду. Упркос слабијим очекивањима успјешности преговора између Израела и Хамаса о потенцијалном прекиду ватре у Гази, цијена нафте је забиљежила смањење током трговања у уторак. Средином недјеље цијена нафте се кориговала на више. ЕИА је извјестила о порасту залиха сирове нафте од 5.841.000 барела дневно, наспрам очекиваних 800.000. Кинески државни гигант нафтовода China Oil & Gas Pipeline Network Corp развија нови индекс цијена природног гаса за земљу, како би боље одражавао промјене у динамици кинеске понуде и потражње у поређењу са постојећим мјерилима везаним за цијене нафте. У четвртак је цијена нафте смањена јер су растуће залихе у САД привремено засјениле забринутост због потенцијалног напада Ирана или његових заступника на Израел. У најновијем мјесечном извјештају ОПЕС је задржао прогнозу снажне потрошње горива током љетних мјесеци и потврдио пројекцију снажног раста глобалне потражње за нафтом у 2024. години. Очекују пораст потражње за нафтом од 2,25 милиона барела дневно ове године и 1,85 милиона барела дневно у 2025. години, са економским растом који би потенцијално додатно подстицао цијену нафте. ОПЕС је истакао повећану потражњу за млазним горивом, бензином и дизелом током љета, наглашавајући потребу за пажљивим праћењем тржишта услед повећаних неизвјесности. Услед јачања геополитичких тензија на Блиском истоку, а након најаве Ирана да ће напасти Израел, цијена овог енергента је забиљежила раст у петак. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 85,66 USD (80,48 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 1,44%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.329,75 USD (2.149,81 EUR). Цијена злата је под утицајем геополитичких тензија протекле недјеље биљежила волатилна кретања, али и раст на рекордно високе нивое. Народна банка Казахстана, други највећи свјетски продавац злата међу централним банкама, разматра наставак продаје овог племенитог метала након паузе јер његова цијена биљежи рекордно високе нивое. Геополитичке тензије на Блиском истоку су кључни фактор који је утицао на раст цијене злата почетком недјеље. Након што су снажни подаци о индексу потрошачких цијена у САД, који су објављени у сриједу, потакли шпекулације о одлагању смањења каматних стопа, цијена злата је забиљежила смањење средином недјеље.

Цијена злата је током трговања у петак под утицајем најаве везаних за напад Ирана на Израел поново забиљежила рекордно високе вриједности (око 2.430 USD по унци), али је до краја трговања истог дана коригована на ниже. Упркос нападу током викенда цијена овог племенитог метала није биљежила нове рекорде. Из Централне банке Вијетнама је у петак саопштено да ће настојати стабилизovati тржиште повећањем залиха златних полуга, пошто су домаће цијене превазишле глобалне. Цијена злата у Вијетнаму достигла је ниво од 85 милиона донга (3.401,36 USD) по таелу (законска мјера тежине у Хонг Конгу), док је глобално износила око 2.388 USD по таелу.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.344,37 USD (2.202,73 EUR). Цијена злата је, четврту недјељу заредом, забиљежила раст (за 0,63% током протекле недјеље).

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

